

CRONICA VIETII ȘTIINȚIFICE

Zilele Academice Clujene 2023: Conferința internațională SOCIETĂȚILE ȘI INSTITUȚIILE LOR. ASPECTE METODOLOGICE ȘI ABORDĂRI STORIOGRAFICE (18–20 octombrie 2023)

La începutul anului 2023 Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca a lansat invitația pentru participarea la conferința internațională a amintitei instituții științifice organizată – cum este obiceiul în fiecare an – în cadrul Zilelor Academice Clujene, de regulă desfășurate în lunile octombrie – noiembrie. După cum s-a văzut deja din titlu, conferința s-a axat, în primul rând, pe una dintre cele mai importante elemente ale evoluției sociale, și anume instituțiile. Însă, subiectele abordate în cadrul panelurilor propuse au fost mult mai variate.

Manifestarea științifică s-a desfășurat pe parcursul a trei zile, acestea fiind necesare datorită numărului mare de lucrări înscrise în program. Deschiderea oficială a avut loc pe 18 octombrie, la Hotel Radisson Blu, cuvintele de salut fiind rostite de către prof. univ. dr. Ioan Bolovan, directorul Institutului de Istorie „George Barițiu” și acad. dr. Doru Pamfil, Președintele Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române. În cadrul ceremoniei de deschidere a fost acordată Maestrului Vladimir Beșleagă, din partea Academiei Române, Medalia „Meritul Cultural”. De asemenea, a fost decernat titlul de Membru de Onoare al Institutului de Istorie „George Barițiu” pentru prof. univ. dr. Antoinette Fauve-Chamoux, prof. univ. dr. Peter Urbanitsch, prof. univ. dr. Cristina Pocol, prof. dr. Maria Rițiu și ing. Alina Pop.

După deschiderea oficială a conferinței au urmat două lucrări în plen, și anume *Towards A History of the Family Without Frontier*, susținută de prof. univ. dr. Antoinette Fauve-Chamoux, respectiv *Entstehungsgeschichte des Werkes „Die Habsburgermonarchie 1848–1918”*, prezentată de prof. univ. dr. Peter Urbanitsch.

În continuare lucrările conferinței s-au desfășurat în mai multe locații, precum sediul Institutului de Istorie „George Barițiu”, UBB – Centrul de Studiere a Populației, Biblioteca Academiei Cluj-Napoca, CASINO – Centrul de Cultură Urbană Cluj (Parcul CHIOS) și Biserica Ortodoxă din Deal. În total au fost 9 paneluri și 6 mese rotunde, pe care le voi detalia în continuare.

Primul panel s-a intitulat *Instituții și instituționalizări în perspectivă istorică și istoriografică* și datorită numărului mare de lucrări a fost nevoie ca acestea să fie susținute în trei etape. Primei părți i-au fost alocate cinci comunicări axate pe: „Societatea și instituțiile ei în ființa istorică. O revizitare a metafizicii lui Lucian Blaga”; analiza din perspectivă istorică, spciologică și teologică a familiei, ca primă instituție iudeo-creștină; rolul jucat de instituțiile publice din Dobrogea în dinamica socială și modernizarea provinciei; realitățile locale și relațiile externe referitoare la instituția militară din Moldova și Țara Românească în epoca fanariotă; o privire asupra instituțiilor cu caracter românesc din Serbia.

În partea a doua au fost prezentate șase lucrări, ale căror teme au vizat gimnaziul din orașul Arad la interferența dintre influențele pedagogice franciscane și habsburgice (1745-1867); situația juridică și canonică, sediul și aparatul administrativ al Episcopiei „neunite din Ardeal” între anii 1761 și 1848; influența austriacă și apoi cea austro-ungară asupra arhitecturii militare din Sibiu; Avram Iancu și instituționalizarea justiției românești în Transilvania (4 martie 1849); disputele privind dreptul constituțional din perioada premergătoare acordului dualist, studiu de caz fiind lucrarea de drept constituțional maghiar a lui Wenzel Lustkandl; ultima prezentare a acestei părți a primul panel l-a vizat pe Onisifor Ghibu (savant, educator și militant) la 140 de ani de la naștere (1883) și proiectele aniversare ale Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni din Sfântul Gheorghe.

Ultima parte a panelului a reunit tot șase prezentări, acestea referindu-se la: un aspect din istoria școlii confesionale ortodoxe din Sighișoara în veacul al XIX-lea, și anume învățătoria; mecanismele utilizate în a doua jumătate a secolului al XIX-lea pentru selecția alumnilor trimiși la Roma de către

Biserica Română Unită; locul și rolul adunărilor generale ale *Astrei* din Banat în istoria Asociației și a mișcării național-culturale din provincia amintită între anii 1896 și 1937; continuitățile, discontinuitățile și tentativele de reformare instituțională a Asociației Culturale din Banat (1927–1930); programele de sănătate publică din perioada interbelică ale maghiarilor transilvăneni; informațiile culese din dosarele Securității cu privire la dr. Laurențiu Oanea, unul dintre notarii Marii Uniri din 1918.

Cel de-al doilea panel, cu titlul *Transilvania între Medieval și Modernitate*, a oferit la rândul său posibilitatea susținerii unor lucrări pe o largă gamă de subiecte. Acest panel a avut două părți. În prima parte au fost susținute comunicări pe următoarele teme: contextele documentare și cadrele teoretice ale unei investigații privind-i pe români și sași în Transilvania medievală; opera științifică a lui Ignac Batthyány, episcop al Transilvaniei, ca sursă pentru corpus-uri de documente; *Opt articole pentru liniștea și disciplina orașului Bistrița (1542)*; cercetări privind posesiunile conventului din Cluj-Mănăstur realizate pe baza unui fragment de protocol păstrat la biblioteca Batthyaneum; cancelaria orașului Baia Mare în perioada secolelor XIV–XVI. În partea a doua a panelului s-a continuat cu alte șase prezentări: o analiză prosopografică privind vicarii, sufraganii și provizorii episcopului Transilvaniei în perioada 1472–1527; darea românilor ori darea crescătorilor de animale – *Quinquagesima ovium* – în Maramureș; atribuțiile juridice ale consiliului Dejului în epoca voievodatului; episcopul Sava Brancovici și societatea transilvăneană; inovație legală și putere statală în Transilvania secolului al XVIII-lea; educația în transilvania veacului al XVIII-lea între instituții și programe.

Panelul următor a fost unul mai restrâns, reunind numai opt prezentări. Intitulat *Istoria la feminin: instituții și personalități, viață publică și privată*, în panel au fost abordate teme precum: antroponimia feminină din Transilvania veacului al XIV-lea ca expresie a cultului sfințelor; roluri feminine în Transilvania secolului al XVI-lea; impactul avut de evenimentele istorice de la finele veacului al XVIII-lea și începutul celui următor asupra vestimentației feminine; prezențele feminine și stereotipurile de gen surprinse în protocoalele de ședință ale Reprezentanței Comunității Năsăud din perioada 1884–1918; *Portret de femeie emancipată – final de secol XIX, început de secol XX (de Ștefania Mihăilescu)*; *Educație și naționalism în România Mare – perspective de gen*; educația domestică feminină, ca studiu de caz fiind luată localitatea Săliște în anii 1912–1927; preocupările științifice și viața cotidiană a elevelor Școlii Române de la Roma între anii 1922 și 1948.

Un panel mai deosebit a fost și cel de-al patrulea, *Companioni nedoriți. Epidemii, crize alimentare și economice în spațiul românesc*. Chiar dacă conferențiarilor au avut în vedere trecutul nostru, din ceea ce vedem în jurul nostru unele dintre crizele de acest fel nu au fost încă eliminate din contidianul uman. Lucrările susținute au vizat subiecte precum: modul în care a fost gestionată și efectele socio-economice pe care le-a generat epidemia de ciumă în Sibiu anilor 1738–1739; date statistice și implicații sociale privind sifilisul în Transilvania modernă; aspecte din istoria spitalului de stat *Carolina* din Cluj, una dintre cele mai importante instituții de acest gen din Transilvania veacului al XIX-lea; alcoolismul ca alibi al bolilor degenerative; o investigație asupra deceselor cauzate de epidemia de holeră din anii 1872–1873, ultima epidemie de tip medieval din Transilvania; o analiză a influenței exercitate de pandemii asupra vieții economice de-a lungul istoriei; un studiu de caz din anii 1815–1817 asupra conceptului de *crize suprapuse*; Clujul și marea criză a anilor 1929–1933; o discuție privind crizele și eforturile de adaptare în relația dintre composesoratele din Maramureșul istoric și stat în perioada 1900–1948.

Al cincilea panel, *Război, Trăire, Memorie: Sentimente, traume și emoții în Primul Război Mondial*, a vizat la rândul său „răspunsul” ființelor umane în fața unor încercări extreme precum, în acest caz, un război mondial neîntâlnit până atunci. Au fost prezentate 12 lucrări care au atins următoarele subiecte: aspecte ale războiului reflectate în jurnalele de front ale unor învățători români; cum a fost reflectat Marele Război în documentele Gimnaziului de la Năsăud; considerații generale privind atitudinea românilor din comitatul Sibiu față de Războiul Mondial; unele aspecte ale activității diplomatice desfășurate de Regele Ferdinand și Regina Maria în timpul Războiului de Întregire; o analiză a vieții cotidiene, sociabilității și securității civile a germanilor din Timișoara în timpul războiului; trăirile și emoțiile celor rămași acasă în vremea Marelui Război; o mărturie

memorialistică din linia întâi a frontului italian în primul Război Mondial; cărțile de aur din județul Dolj; reflectarea războiului în corespondența și memorialistica profesorilor de la Universitatea Francisc Iosif; maramureșenii în Marele Război; două caiete cu însemnări și versuri din anii 1914–1916; regimentele 2 Călărași și 19 Infanterie din Romaniți în Primul Război Mondial.

Cu cel de-al șaselea panel, Stat, ideologie și violență politică în secolul XX, pășim în perioada contemporană și la problemele acestei epoci. Cele 11 comunicări susținute au vizat: Cominternul, comuniștii români și grevele de la Grivița de la începutul anului 1933; o privire asupra „Măsurilor de siguranță” din legislația penală românească a veacului XX; România interbelică din perspectiva puterii suverane, al transformărilor constituționale și dictaturii; execuțiile extrajudiciare în România secolului XX; starea de asediu și violența politică a anilor 1930 în România; prezentarea situației mișcării religioase a Sabatarienilor în secolele XIX și XX între intoleranța religioasă, violența statală și Holocaust; *Comunitatea vechi calendaristă în arhivele Siguranței*; modul în care era distribuită puterea în cadrul instituțiilor statului național-legionar; unele note pe marginea *contractului suedez* din anul 1931; preceptele doleanțelor profesionale din România interbelică; o analiză a drepturilor omului în România anilor 1980.

Următorul panel al conferinței a vizat *Mecanisme instituționale și legislative ale marginalizării romilor*, în cele 11 lucrări fiind aduse în discuție subiecte precum: o privire asupra robilor muncitori la ocnă din perspectiva propriei alegeri sau ca urmare a unei pedepse; catagrafia robilor hatmanului Constantin Paladi avuți în anii 1832–1837 în localitatea Popești, Ținutul Iași; despre romii locuitori pe domeniul Bran și în Brașov în veacul al XVI-lea; un studiu de caz referitor la percepțiile și miturile din presa românească interbelică despre religia romilor; o analiză din perspectivă spațială și temporală asupra suburbiei numită Mahala, ca loc de izolare, marginalizare și stigmatizare; situația romilor din ilfov în vremea celui de-Al Doilea Război Mondial; cum erau percepuți romii în presa germanilor din România comunistă; o incursiune din punct de vedere istoric în cercetările efectuate de folcloriștii maghiari în comunitățile rome din Transilvania în perioada socialistă; începuturile activismului civic al romilor din perioada comunistă în România; anumite experiențe ale romilor din orașul Baia Mare în vremea socialismului târziu; practica islamului în cazul romilor turci dintr-o comunitate urbană dobrogeană.

Penultimul panel s-a referit tot la o minoritate, și anume *Germanii din Europa de Sud-Est în secolul XX: instituții, ideologii și transferuri transnaționale*. Cei patru conferențieri au avut în vedere: „Institutul de Germanistică din cluj și o concesie în politica minoritară. Postul de profesor universitar ca o chestiune de onoare pentru germanii din România”, „Campania de recuperare a arhivelor GEG inițiată de C. Duzinchievici în vara anului 1945”, „Operațiunile secrete *Gemsbock* și *Regulus*. Colaborarea dintre serviciile secrete germane, Mișcarea Legionară și Grupul Etnic German în vederea creării unei rezistențe progermane și antisovietice în România (septembrie 1944 – mai 1945)” și „Propaganda Grupului Etnic German din România în percepția autorităților române (1940 – 1944)”.

Cel de-al nouălea panel, *Ethnographic Research, Ideology and National Identity Building Within the German Minorities in South-Eastern Europe*, a reunit trei lucrări susținute în limbă străină: „Forschungen zur deutschen Minderheit in Ungarn – unter besonderer Berücksichtigung der Arbeiten im IVDE Freiburg”, „Eine althergebrachte Institution unter den Zeitläufen: Das siebenbürgisch – sächsische Nachbarschaftswesen zwischen den beiden Weltkriegen” și „Ethnographic Research and the Nazification of the Romanian Germans: Academic Transfer and Institutional Frameworks (1938–1944)”.

După cum am arătat mai sus, în cadrul manifestărilor științifice s-au desfășurat și cinci mese rotunde, după cum urmează: *De la arhivă la Arhive. „Instituțiile” (creatorii) și nevoia de memorie a comunităților, Masonerie și societate. Medicină și Masonerie în spațiul românesc în secolele XX, Vlad Țepeș pe înțelesul tuturor. Provocările istoriei populare în epoca digitală, Istorie. Ortodoxie. Memorie. Biserica din Deal, cea mai veche biserică ortodoxă a Clujului. Remember Pr. Florea Mureșanu, Conexiuni culturale franco-române în sec. XIX–XX. Istorie – Muzică – Artă și Strategii de promovare. Produse și servicii în spațiul românesc (privire comparativă 1867–2023).*

Lucrările conferinței *Societățile și instituțiile lor. Aspecte metodologice și abordări istoriografice* s-au încheiat pe 20 octombrie cu promisiunile atât ale organizatorilor, cât și ale participanților, ca și în 2024 de a repeta astfel de experiențe științifice.

Victor V. Vizauer

Prima Conferință IFSGen

Între 7–9 decembrie 2023 s-a desfășurat în format on-line prima conferință a *Rețelei pentru cercetarea istoriei femeilor și promovarea studiilor de gen în spațiul românesc* (IFSGen).

IFSGen este rezultatul unui parteneriat între Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George-Emil Palade” din Târgu-Mureș, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca prin Direcția Patrimoniu Cultural Universitar și Centrul de Cercetare pentru Identități Teritoriale și Dezvoltare din cadrul Facultății de Geografie și Institutul de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române din Cluj-Napoca. Rețeaua IFSGen s-a lansat oficial la Congresul Istoricilor Români de la Alba-Iulia în septembrie 2022.

IFSGen și-a propus să relanseze și să coaguleze cercetările românești asupra istoriei femeilor și studiilor de gen. În egală măsură, urmărește să elaboreze instrumente de lucru specifice, să producă elaborate științifice calitative și competitive, să asigure un cadru deschis de discuții și dezbateri, să repertorieze proiectele și tezele din domeniu, să atragă specialiști cu preocupări comune într-o comunitate științifică dinamică și specializată.

Prima conferință IFSGen intitulată *De la istoria femeilor la gender history și studii de gen. Dezbateri și direcții de cercetare* a fost organizată de conf. univ. dr. Georgeta Fodor, dr. Claudia-Septimia Sabău, cerc. șt. II dr. Daniela Deteșan și conf. univ. dr. Oana-Ramona Ilovan.

Conferința a inaugurat o serie care se dorește de durată, dedicată exclusiv unor teme majore de investigație și reflecție într-o manieră comparată, pe durată lungă, corespunzătoare epocilor medievală, modernă și contemporană.

Programul final al conferinței și rezumatele comunicărilor se pot accesa la adresa <https://ifsgen.umfst.ro/conferinta-ifsgen-i-2023/>.

Principalul obiectiv urmărit a fost acela de a dezbate stadiul actual al istoriografiei românești, principalele surse, teme și metode de lucru.

Au participat 53 de specialiști din universități, centre și institute de cercetare, muzee și arhive din București, Cluj-Napoca, Târgu-Mureș, Sibiu, Timișoara, Făgăraș, Reșița, Satu Mare, Craiova, Constanța. Discuțiile au fost complexe și inovatoare, rezultat al unui efort colectiv de documentare și interpretare. În timpul conferinței au fost ridicate întrebări și s-au dezbătut câteva teme de interes: Cât de necesară este adoptarea unei metodologii de lucru de tip sud-est european asimilată istoriei femeilor? Cum se vede un secol de istorie prin ochii femeilor Hartulari? Ce provocări și obstacole au marcat parcursul introducerii studiilor de gen în mediul academic românesc după 1989? În ce măsură putem vorbi de o reală emancipare a femeilor în perioada comunistă? Cum sunt reprezentate femeile în colecțiile și fondurile documentare ale Arhivelor Naționale, Bibliotecii Academiei Române, Arhivei de Folclor a Academiei Române, Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeului Banatului Montan, Muzeului Municipiului București? În ce măsură românele din Transilvania s-au implicat civic și politic și au rezonat cu feminismul european? Cum și-au făcut simțită prezența femeile în arhitectura românească interbelică și arheologia românească postbelică și comunistă?

Participarea unor personalități consacrate în domeniu în calitate de keynote speaker, prof. univ. dr. Alin Ciupală (Universitatea din București), cerc. șt. I dr. Constanța Vintilă (Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” București), prof. univ. dr. Ionela Băluță (Universitatea București), conf. univ. dr. Oana Băluță (Universitatea din București), lect. univ. dr. Petruța Teampău (Universitatea Babeș-Bolyai), a sporit valoarea științifică a conferinței.

Cele 47 comunicări înscrise în program au fost organizate tematic pe opt secțiuni: *Istoria femeilor în surse arhivistice, Surse ale istoriei femeilor. Discursuri și reprezentări, Personalități feminine, Statutul și rolul femeilor între public și privat, Femei în comunitate și în instituții academice, Mișcarea feministă, Studii de gen. Dezbateri și direcții de cercetare interdisciplinare, Discursuri și reprezentări ale femeilor în socialism și post-socialism*. La o privire generală se remarcă diversitatea abordărilor și caracterul interdisciplinar.

Trebuie menționată și masa rotundă dedicată studenților desfășurată în cadrul conferinței în data de 8 decembrie 2023 intitulată *De ce ar trebui să înțelegem raporturile de gen? Importanța includerii istoriei femeilor și a studiilor de gen în programa școlară și cea academică*.

În concluzie, comunicările au oferit o temeinică și vastă incursiune în eternul univers feminin, atât de incitant și ofertant.

Daniela Deteșan

A XXVI-a Reuniune a Comisiei Mixte de Istorie a Academiei Române și a Academiei Ungare de Științe, Miskolc, 14–17 mai 2024

Manifestarea științifică de la Miskolc s-a desfășurat în sâmbuzul întâlnirii Comisiei Mixte de la Arad, de acum doi ani, care a avut un caracter jubiliar, marcând o jumătate de veac de activitate comună a istoricilor români și maghiari din sferile celor două academii.

Faptul este notabil cel puțin din trei perspective. Pe de o parte, el legitimează statutul acestei Comisii ca fiind una dintre cele mai vechi și de randament din interiorul celor două academii, că a fost și este una dintre puținele structuri de acest gen care au rezistat un timp atât de îndelungat, în pofida tuturor vicisitudinilor logistice și de altă natură și că a relevat hotărârea fermă a celor două istoriografii de a menține o punte de legătură și de comunicare cu un real potențial în depășirea teoriilor și opticilor contradictorii, oarecum firești în condițiile unei puternice tradiții a disputelor.

Precum în cazul întâlnirii de la Arad, unde echipa istoricilor din România s-a străduit să întruchipeze gazda perfectă, la Miskolc s-au depus toate eforturile pentru ca sedițele Comisiei să se desfășoare în cele mai bune condiții și Partea Română să beneficieze de cele mai elevate standarde ale ospitalității. În acest scop, organizatorii nu au apelat doar la resursele Academiei Ungare de Științe – printre care și superbul sediu al Comisiei Regionale a Academiei din Miskolc (fostul palat administrativ al Camerei de Comerț și Industrie din regiune, unde s-au desfășurat lucrările), ci au implicat în buna derulare a acțiunii și Primăria orașului Miskolc, precum și Universitatea din localitate.

Așa cum se stabilise cu doi ani înainte la Arad, comunicările au vizat cu deosebire istoria socială a Transilvaniei, cu specificitățile sale multietnice. În prima zi a reuniunii, după alocuțiunile de deschidere ale rectorului Universității din Miskolc, prof. univ. dr. Horváth Zita, ale primarului urbei, Veres Pál, și ale președintelui Părții Române a Comisiei, prof. univ. dr. Ioan Bolovan, m.c.A.R., s-a trecut la derularea efectivă a lucrărilor. Au fost abordate subiecte extrem de variate, înscrise în majoritate în sfera socialului, focalizând atât evul mediu cât și epocile premodernă și modernă.

S-au adus lămuriri conceptuale legate de ierarhia elitelor medievale (Tringli István), s-a analizat impactul Reformei religioase asupra societății ardelenice în secolele al XVI-lea și al XVII-lea (Nagy Levente), s-a vorbit despre istoriografie și ideologie în cazul răscoalei lui Horea (Remus Câmpeanu), despre negustorii greci din Miskolc și asociațiile lor comerciale (Gyulai Éva), despre raportul dintre elite și popor în lumina discursurilor naționale din Transilvania dualistă (Ábráham Barna), despre retorica naționalistă a mediului urban din timpul dualismului și de după anul 1918 (Zahorán Csaba) și despre originea socială a intelectualității române din Ardeal în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primele două decenii ale veacului următor (Cornel Sigmirean). După cum se poate observa, nu au fost ocolite nici subiecte considerate sensibile, care au provocat vii și interesante discuții.

Ziua a doua a Reuniunii a continuat sub aceeași amprentă a bunei calități științifice. Temele comunicărilor au vizat informații despre baza de date a populației Transilvaniei, în continuă îmbogățire, ca instrument indispensabil pentru cercetările demografice și de istorie socială din regiune (Ioan Bolovan), au furnizat informații utile despre administrația ardeleană și centrală din anii premergători dualismului (Mády Loránd), au oferit o imagine limpede asupra situației sociale a clerului român din provincie în perioada 1848–1918 (Marius Eppel), au intrat în profunzimea vieții cotidiene a zilierilor și servitorilor agricoli din secolul al XIX-lea și până la declanșarea Primului Război Mondial (Marin Balog) și au pus problema posesiunilor nobiliare și a despăgubirilor urbariale din Transilvania (Fónagy Zoltán). Desigur că un asemenea pachet de comunicări a constituit, ca și în prima zi, prilejul unor dezbateri animate și extrem de utile.

Conform unei tradiții întotdeauna respectate, în încheierea manifestării științifice și după conturarea concluziilor rodnicului schimb de idei, fiecare parte a dăruit partenerului un consistent pachet de publicații istorice recente, editate în cele două țări, referitoare nu doar la istoria spațiului românesc și a celui ungar, ci și la arealul mai larg al Europei Centrale. Ele acoperă o arie de mare diversitate a subiectelor legate de trecut (istorie politică, economică, socială, culturală, confesională, monografii, biografii etc.) și oferă prilejul specialiștilor să ia cunoștință și să se familiarizeze cu actualele preocupări, metode și metodologii din câmpul cercetărilor derulate de colegii din țara învecinată. Cu această ocazie, Partea română a reușit să ofere membrilor Părții ungare volumul bilingv care a reunit comunicările susținute în urmă cu doi ani la conferința jubiliară de la Arad. Este vorba de lucrarea *Confruntare, colaborare și conviețuire în Europa Centrală/Konfrontáció, együttműködés és együttélés Közép-Európában* [coordonatori Ioan Bolovan, Remus Câmpeanu, Corneliu Pădurean, Doru Sinaci], Cluj-Napoca, Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, 2024, 284 p., în care studiile redactate în limbile română și maghiară sunt însoțite de ample rezumate în limba engleză, spre a fi accesibile în mare măsură tuturor celor interesați.

După încheierea conferinței, organizatorii au oferit oaspeților români prilejul unei vizite la Biserica Ortodoxă Sfânta Treime din Miskolc și la superbul castel-insulă de la Edelény, o reprezentare sugestivă a vieții și puterii aristocratice în diversele ei etape. Cina festivă care a pus capăt manifestărilor, organizată tot în preajma castelului, a constituit un ambient plăcut pentru prelungirea discuțiilor istorice și, dacă mai era nevoie, pentru stabilirea și consolidarea a noi relații umane și profesionale.

Caracterul multi- și interdisciplinar al lucrărilor, actualitatea metodologiilor folosite, stilul alert al prezentărilor și operarea din ce în ce mai frecventă cu tehnologiile digitale în analize și în procesarea și valorificarea rezultatelor lor nu lasă loc de îndoieli în ceea ce privește utilitatea întâlnirilor de o atare sorginte. Modul în care s-a derulat întreaga manifestare științifică ne întărește convingerea că această Comisie Mixtă are toate șansele unei continuități derulate în cei mai înalți parametri științifici și că poate ținde, de ce nu, înspre un veac de existență și funcționare.

Remus Câmpeanu